

Styky právníků československých s polskými. Letošního roku byly navázány styky kruhu spolupracovníků našich sdružených kolem časopisu Všehrd s Kolem právníků univerzity Warszawského. Na náš dopis a nabídku na výměnu časopisů dostalo se nám této odpovědi:

Wielce Szanowny kolego! Potwierdzając odbiór listu Szanownego Kolegi, spieszymy podziękować w imieniu Ko a Prawników za przstam słowa serdeczności i uprzejmości. Z radością przyjmujemy obietnice Szanownych Kolegów nadesłania nam Swego czasopisma Všehrd i nawzajem obiecujemy nadsyłać swoje własne wydawnictwa. Wierzymy, że zawiązana przyjaźń młodzieży obu bratnich narodów będzie przyswiecać dalszemu rozwojowi stouunków między naszymi organizacjami. Zechce Szanowny Kolega przyjać dla Siebie i Prawniczej Młodzieży Swego kraju zapewnien.a szczerzej przyjaźni.

Prezer: Borowsky p. o.

Z Právnícké Jednoty v Praze. Právnícká Jednota pražská pořádá v podzimním období tyto pravidelné členské schůze spojené s přednáškami: dne 5. listopadu 1925 přednáší r. v. z. s. dr. Grešl »o exekuci proti státu«, dne 12. listopadu 1925 s. dr. Solnař »Reforma trestního práva a řízení v Itálii«, dne 19. listopadu 1925 univ. prof. dr. Mil. Stieber »Volební a politické strany«, dne 26. listopadu 1925 sen. pres. Flieder »Kostelní patronát v pozemkovém přidělovém řízení« a dne 3. prosince 1925 univ. doc. dr. Kauscher »Vývoj parlamentarismu v Polsku«. Přednášky se konají vždy ve čtvrtek v malé promoční síni v Karolinu (Praha-I., Ovocný trh 3) o 6. hod. večer. Hosté vítáni. Ča.

Mayr-Harting a počet členů N. S. Pan prof. a senátor Mayr-Harting je jistě z nejvýznamnějších hlav našich Němců jak v právní vědě tak i v politice. Proto je jistě dvojnásob legitimován, aby psal rozmanité »Briefe aus Tschechoslowakei« do říšskoněmeckých právníckých časopisů. Již proto zdá se býti k tomu legitimován, že dopisování do vážných a vědeckých cizozemských časopisů přece jen předpokládá pevnou basi značné kvantity vědomostí o předmětu dopisování. Pan profesor a senátor Mayr-Harting však napsal také do berlínského Deutsche Juristenzeitung (roč. 30. (1925), 12 Heft, str. 947) situační dopis, obvykle kverulantského obsahu, z jehož pestrého péle-méle na sebe upozorní jen jedno místo: Die Geschäftsordnungen des Abgeordnetenhauses und des Senates — die Verf. hat ein Zweikammersystem vorgesehen, das wenig glücklich genannt werden muss, weil beide Kammern, abgesehen vom dem höheren Alter für Wähler und Gewählte des Senates, nach denselben Grundsätzen gewählt werden, so dass der Senat mit seinen 250 Senatoren nur ein verkleinertes und darum überflüssiges Abbild des Abgeordnetenhauses mit seinen 500 Abg. darstellt — gestatten u. s. w. Pan prof. a senátor Mayr-Harting je tedy přesvědčen, že máme 500 poslanců a 250 senátorů. Nic mu nevdá, že § 8 úst. listiny určuje počet poslanců na 300 a § 13 úst. listiny počet senátorů na 150. Tisková chyba? Správně vystižený poměr 1:2 pro počet členů obou komor tuto možnost téměř vylučuje. Kdybychom p. profesora přece mohli omlouvatí, řekli bychom spíše, že schůze senátu, jehož je členem, jsou tak řídce navštěvovány, že pleinární počet upadl dokonce i u samých členů — v zapomenutí. Anebo nejde o přehlédnutí, nýbrž nechce spíše Mayr-Harting na mezinárodním fóru dosáhnouti jiného účinku? 750 profesionálních takřka, dobře placených zástupců lidu by byl jistě velmi nadbytečný počet na malý poměrně stát!

—I K—

Dávky za úřední úkony. Ku provedení zákona ze dne 3. dubna 1295 č. 53. Sb. o dávkách za úřední úkony ve věcech správních byly vydány dva dávkové řády: vládní nařízení ze dne 18. června 1925 č. 163 Sb. a ze dne 4. září 1925 č. 185 Sb. Ježto jejich účinnost počíná dnem vyhlášení (22. července a 9. září), počíná od této doby působiti vlastně i zákon, který obsahuje jen předpisy povšechné povahy. Dáv-

kové řády zavádějí jednak sazby všeobecné, jednak sazby zvláštní a to v oboru jednotlivých ministerstev (kromě min. zásobování a unifikace) a v oboru Státního statistického úřadu. Dávky jsou oprávněny vybírat státní úřady, ústavy a podniky za úřední úkony ve věcech správních, pokud se staly podstatně v zájmu soukromém, jakož i za udělení oprávnění a poskytnutí výhod; po splnění určitých podmínek mohou je vybírat také úřady samosprávné (zemské a okresní výbory). Zákon (a ovšem i nařízení) rozeznává dva druhy dávek: dávky stanovené pevnou sazbou a dávky stanovené určitou hranicí (na př. 10—50 Kč). Dávky prvního druhu se zpravidla písemně nevyměřují; musí být (opět zpravidla) zaplacený dříve než se skončí příslušný úřední úkon a nepřesahují-li 50 Kč, možno je (tentokrát nikoli »zpravidla«, nýbrž výjimečně) platití blokovým útržkem; jde-li o větší částku, odevzdá úřad straně šekový vplatní lístek, čtyřdílný, skládající se ze stvrzenky, složenky, z účtovacího lístku a návěští, kteréž pošta zašle zpět úřadu. Při dávce *n e s t a n o v e n é* pevnou sazbou děje se placení vždy vplatním lístkem; dávka tato vždy se vyměřuje písemně, splatna je do 15 dnů po doručení výměru straně a zadržování vyřízení lze pouze při udělení státního občanství. Výše dávek jest různá dle druhu úkonu, resp. oprávnění, dávka za úřední úkon nesmí však přesahovati 5.000 Kč (při udělení stát. občanství nejvyšší hranice 50.000 Kč), dávka za udělení oprávnění neb výhody nesmí přesahovati 20.000 Kč. Kdo by bez zkrácení nutné výživy, potřebné pro sebe a svou rodinu, nemohl dávky zaplatití, může si vymoci právo chudých; podmínky jsou celkem tytéž jako pro udělení práva chudých ve sporu. Stížnosti do vyměření dávky nebo do nepřiznání práva chudých jest podati do 30 dnů u úřadu, který rozhodl a nemají v historických zemích účinku odkladného. Platnost zákona i dávkových řádů pomíjí koncem roku 1926.

Není pochyby, že tento zákon, jehož se veřejnosti dostalo místo stále ohlašované reformy daňové a snížení veřejných břemen, nebyl přijat s jásotem; zvláště některá ustanovení jeho vzbuzují pochyby o své účelnosti. Tak způsob placení dávky zvláštním vplatním lístkem jest proti placení blokovým útržkem těžkopádný a má za následek pro stranu značnou ztrátu času, zejména tam, kde poštovní úřad od úřadu vyměřujícího jest vzdálen a kde (jako na venkově) má každý úřad jinou dobu úřední: úřaduje-li na př. okresní správa, politická 8—12 a 1—4, poštovní úřad 8—12, 2—4 a okresní správní komise $7\frac{1}{2}$ —2 h a přijde-li si občan, který chce žádat u okresní správní komise za honební lístek, před 12. hod. na hejtmanství pro zbrojní pas, pak svou záležitost téhož dne nevyřídí.

Rovněž jest obava, že tam, kde nejsou dávky stanoveny pevnou sazbou, budou úřady, jak se již namoze děje, postupovati dle zásady »in dubio pro errario« a vyměřovati dávku sazbou nejvyšší. Zaplatí-li někdo 50 Kč za vydání zbrojního pasu, 8 Kč za kolek na tento pas, event. ještě 5 Kč za kolek na žádost, pak jest to jistě nepoměrný vedlejší výdaj za zbraň, která sama nestojí třeba ani 10 Kč (boxer).

Důvodem k vydání zákona o dávkách, právě tak jako k vydání zákona o poplatecích, taxách a kolcích (č. 54/1925 Sb.), byla nutnost získati státním financím zdroj příjmů, aby mohly být zlepšeny platy státních zaměstnanců. První zákon rozšiřuje zásadu, aby každý, kdo od státu nějaký prospěch pro sebe žádá, plnil opět něco ve prospěch celku, i na úkony, které dosud konal stát bez úplaty, druhý zákon pak, tuto zásadu již provádějící, zvyšuje vybírané poplatky úměrně k znehodnocení naší koruny proti koruně předválečné. Naskytá se však otázka, zda skutečně výnos těchto dávek připadne k dobru státním zaměstnancům, když odium těchto zákonů bylo na ně uvaleno (dosud tomu nic nenasvědčuje), a další otázka, když zvyšují se úměrně k znehodnocení peněz poplatky, což jest jen spravedlivo, proč se tato zásada neprovádí důsledně a nezvýší se také hranice osvobození od těchto poplatků? (hranice osvobození od vkladného podle zákona číslo 89/1862 ř. z. činící 100 zl. = 200 Kč, zůstala nezměněna).

Poznámka k terminologii: Zákon v § 6. a l. řád v § 3., pojednávaje o právu chudých, mluví o »nutné výživě«; jest otázka, zda úmyslně a z jakých důvodů uchytil se zákonodárce od vžitého již výrazu *nuzná* (notdürftig) výživa«, kterého užívá § 63. c. ř. s. a § 15. nař. č. 380/15 ř. z.
E. Ch.

Ruská Akademie věd. oslavila v září tohoto roku dvoustoleté výročí svého založení. Její vznik připadl tehdy do doby, kdy Rusko se zařazovalo mezi státy evropské a její letošní výročí opět jako zvláštním řízením osudu oslavuje se v době, kdy Rusko zase po dlouhém odloučení vrací se jaksi k Evropě. Význam Akademie pro Rusko je zajiště obrovský a lze jej ztěžs srovnávat s významem ústavů jiných. Množství jejích vědeckých ústavů dovedlo uvést v život nové poznatky vědecké a tak Akademie ruská proti jiným ústavům cizím měla i veliký cíl hospodářský a doufejme, že i v příští obnově Ruska tuto posici si obhájí.
Č a.

Právnícká čeština. Poslední číslo Naší Řeči (roč. IX. seš. 8.) přináší několik příspěvků k právnícké češtině. Je to především stanovení, že má se říkat správně vždy »prejudic« a nikoliv, jak se někdy vyskytuje, prejudik, protože pochází toto slovo od latinského *praejudicare* a slova odvozená tvoří se podle výslovnosti středověké, kterou zachovalo dosud německé *Präjudiz* a francouzské *préjudice* (vysloveno *préžüdis*). Dále nedoporučuje se zaváděti výraz »úbytné« pro německý výraz »Schwendung« t. j. jakýsi *fonde perdu*, jehož se dostává některým pokladníkům ku hrazení schodků bez viny pokladníkovi vzniklých. Ovšem ani také jiné pojmenování »ztravné« nevystihuje podstatu věci. — Znovu se připomíná, že není správné psát a říkat »Komárek Fran-tišek, Voda Dolní Dobrá« a pod., nýbrž že v češtině vždy musí předcházeti adjektivum substantivum. To také vyznačují nové úřední seznamy stavíce sice substantivum na prvé místo, aby bylo snáze možno řaditi jednotlivá jména podle abecedy v rejstříku, ale pišíc vždy na př. Benátky, Nové —. Konečně úspěšného advokáta v Naší Řeči nalezlo i opovrhované slůvko »výnos« a »prvopis«, jež nejsou germanismy a nezaslouhují si, aby byla vymýcena z naší úřední řeči.
Č a.

LITERATURA.

Joseph Barthélemy, prof. agrégé à la Faculté de Droit de Paris: **Gouvernement de la France.** Tableau des institutions politiques, administratives et judiciaires de la France contemporaine. Paris. Payot 1924, vydání 2. doplněné, 8° str. 244, 12 frs. — Kniha Barthélémyho vydaná v Payotově »Bibliothèque Politique et Économique« je mnohem více než příručkou určenou »průměrnému Francouzi«, byt nesledovala sama o sobě zvláštních cílů vědeckých. Pro nás může býti nejen sbírkou informací o veřejném životě francouzském, nýbrž mnohem spíše politickou učebnicí pro hojnost svých úvah *de lege ferenda*, týkajících se problémů aktuelních právě tak ve Francii jako u nás. Zvláště vyzdvihují autorovy úvahy o problému senátu v demokracii, o funkci presidenta a ministrů, o zahraniční politice v republice. Autor, třebaš sám politicky činný (je ve sněmovně členem »Action républicaine et sociale«, jež může býti nazvána »Mladou Francií« usilující o nové cesty národního života se zachováním francouzské tradice a kontinuity vývojové) dovedl zachovati naprostou objektivitu, i když nedovede souhlasiti s předválečným radikalismem levice. Překlad této knihy, jinak jazykem i cenou přístupné, byl by skutečným obohacením naší skrovné politické literatury.

Autor rozvrhl látku do 12 kapitol koordinovaně vedle sebe postavených, třebaš vědecký systém by vyžadoval jiného seřazení a subordi-